

Sodno-zdravniška mnenja.

Priobčuje dr. P. Defranceschi.

VIII.¹⁾

U m o r.

Nekega jutra so našli kočarico J. G. zaklano na mestu, kakih 20 korakov od kočee. V spalnici je bila vsa oprava razmetana, posteljska oprava močno okrvavljena. Krvne pege so se našle tudi na pragu sobnih vrat, v veži ter slednjič na stezi, vodeči čez sadni vrt do mesta, kjer so našli mrliča.

Ker je krajevni ogled dognal, da je opravičeno mnenje glede umora, je naročil preiskovalni sodnik zdravniškima zvedencema raztelesitev.

A. Zunanji ogled.

1. Truplo ženskega spola je blizu 170 *cm* dolgo, slabo rejeno; mišičje slabo razvito, okostje krepko, starost kakih 30 let. Lasje na glavi svetlo-rujavkasti, spleteni v dvoje po 50 *cm* dolgih kit, ki sta nepoškodovani. Mrtvaških peg ni videti.

2. Ravno v sredi temena se opazi stikovno ločitev počez na desno se raztezajočo, toporobato, krpasto, 4 *cm* dolgo, segajočo do ustnice; rudečkasta je in zastrta s sesedeno krvjo.

3. Na sredi nosa se razširja proti desni plati do hrustanca segajoča 1 *cm* dolga, ostrorobata stikovna ločitev.

4. Dva prsta pod levim bradavičnim nastavkom se začinja ostrorobata, čez sprednjo plat vrata, ravno čez sredino jabolka se raztezajoča stikovna ločitev, katera sega do desnega bradavičnega nastavka. Na levi plati vrata sta popolnoma prerezani široka podkožna mišica²⁾ in kimavka,³⁾ potem grlovna dovodnica in zunanja čeljustna odvodnica. Srčni živec ovirnik je nepoškodovan. Jabolko je ravno v sredi skozi in skozi prerezano, prav tako požiravnik. Na desni plati vrata so popolnoma prerezane sledeče mišice: vratna podkožna, ki-

¹⁾ Glej „Slov. Prav.“ 1899, str. 335.

²⁾ breiter Halsmuskel = platysma myoides. ³⁾ Kopfnicker = sternocleido mastoideus.

mavka, lopatična¹⁾ in prsna mišica vratne kosti,²⁾ ter prsnoščitna mišica,³⁾ slednjič tudi grlovna dovodnica in odvodnica.

5. Od levega bradavičnega nastavka dva prsta navzgor od pričetka ravno opisane oškodbe se razteza čez zatilnik ostrorobata, kožo in mišičje zavzemajoča, do desnega bradavičnega nastavka segajoča stikovna ločitev. V sredi sega ta rana do tretjega vratnega vretenca ter zija tankaj za 3 *cm*.

6. V višini 12. prsnega vretenca se razteza na hrbtu počez 25 *cm* dolga, ostrorobata stikovna ločitev, v sredi režeča za 5 *cm*. Desna polovica te rane sega v ledveno hrbtno ovojnico,⁴⁾ na levej v hrbtno nateznico.⁵⁾

7. V prvem pregibu desnega mazinca in prstanca se razteza počez 1 *cm* dolga, ostrorobata stikovna ločitev, segajoča do kite, katera je tudi nekoliko zarezana.

B. Notranji ogled.

8.) Na notranji plati nalobja, na desno od stika med venčastim in strelnim ševom, se razteza 2 *cm* dolga, 1½ *cm* široka črnkasta pega. Na vrezu se vidi, da je tu kri sesedena. Popolnoma jednako pego je najti tudi v polobanjici.

9. Krov lobanje je 5 *cm* debel, jajčast, čvrsta opna je zelo bleda. Njene krvne žile prazne, razun desne srednje dovodnice, ki ima v sebi malo tekoče temnovišnjeve krvi. Pajčevnica in mehka opnica sta tudi zelo blede, malokrvni, prozorni. Tudi možgani so blede, malokrvni, zelo mehki, votline razmerno velike, njih povlaka zelo nežna in bleda. V srpnih splavih ni najti nič krvi.

10. V zunanjem ogledu je že povedano, da je vrat skoro prerezan. Vreznina sega čez sredo ščitastega hrustanca in čez požiravnik v sklep med okretačem⁶⁾ in tretjim vratnim vretencem. Sluznica jabolka, požiravnika in sapnika je zelo bleda in malokrvna.

¹⁾ Schulterblatt-Zungenbeinmuskel = omohyoideus. ²⁾ Brustbeinzungenbeinmuskel = sternohyoideus. ³⁾ Brustbeinschildknorpelmuskel = sternothyreoideus. ⁴⁾ Lendenrückenbinde = fascia lumbodorsalis. ⁵⁾ Gemeinsamer Rückgratsstrecker = erector trunci. ⁶⁾ Epistropheus.

11. Pljuča so zelo bleda, lahka in imajo v sebi zrak. Levo krilo je na zadnji plati prirasteno na prsno mreno.

12. V osrčniku je kakih 50 gramov tekoče rumenkaste tvarine; srce je ohlapno ter nima v svojih votlinah ne krvi ne vlakneca. Stena levega prekata je 1 cm debela, a desnega dobrega $\frac{1}{2}$ cm.

13. Preponka je pripeta na 6. rebro. Jetra so lomka, zelo bleda, malokrvna, v želodcu ni nikake vsebine, njegova sluznica je jako bleda, malokrvna. Istotako so tudi slezena in obisti zelo blede in malokrvni.

12. Na spolovilih ni najti nikake poškodbe in nikake tuje tvarine.

Mnenje.

Vzrok smrti je bilo izkrvavenje. Desna vratna odvodnica in dovodnica, leva zunanja čeljustna odvodnica in vratna dovodnica so bile prerezane; poškodovanica je tedaj morala v par trenutkih izkrvaveti. V tem slučaju bi tudi takojšnja zdravniška pomoč ne mogla imeti nikakega uspeha.

Oškodba, opisana pod št. 4 je bila torej smrtna, a ona pod št. 5 smrtnonevarna, pod št. 6 sama na sebi težka, a ne smrtnonevarna. Oškodb, opisani pod št. 3 in 7 sta lahki, ker sedita samo v koži; važni sta pa radi tega, ker dokazujeta da se je raztelesenka branila ter v silobranu zgrabila za nož

Oškodba, opisana pod št. 2 je tudi lahka, prizadeta s topim orodjem ob jednom s krvnimi podplutbami, opisanimi pod št. 8.

Vse rane, izvzemši sedaj omenjeno, so bile prizadete z zelo ostrim nožem. Iz krajevnega ogleda je posneti, da so se našle krvne pege na okviru okna; pa tudi pod oknom je bilo videti na zemlji in na kamenu nekoliko posušenih kapelj krvi. Kri se je pa tudi našla pred hišo, potem na stezi, držeči do kraja, kjer se je našlo mrtvo truplo.

Iz tega sklepava, da je moral storilec najprvo prizadeti rano, opisano pod št. 6, nato vsled branitve poškodovanke, še oni opisani pod št. 3 in 7. Oškodb, opisani pod št. 4 in 5 je umorjenka zadobila zunaj, kjer je bila najdena mrtva. Tu je

bila zemlja s krvjo napojena. Izključeno je, da bi bili ti oškodbi prizadeti v hiši, kajti v tem slučaju bi bilo najti na postelji ali pa v sobi več krvi.

Ker ni bilo najti v spolovilih nikake tuje tvarine ter v okrožju spolovil nikakih oškvdb, je težko misliti, da bi bil storilec umorjenko spolsko rabil.

Sum je letel na 25letnega krepkega mladeniča. Ker ni mogel dokazati, kje je spal dotično noč, ker se je zapletal pri odgovarjanju na vprašanja preiskovalnega sodnika v razna protislovja, se je uvedla proti njemu uvodna preiskava.

Kmalu nato je nekdo izpovedal, da je obdolženec tisto jutro po kritični noči pral hlače. Radi tega je oddal preiskovalni sodnik omenjene hlače in pa tudi klobuk obdolženca zdravniškima zvedencema z naročilom, naj preiščeta omenjena predmeta, če je mogoče v njih najti krvne sledove.

Izvid.

I. Klobuk.

Na mehkiem rumenorujavkastem klobuku ni bilo najti po natančnem pregledovanju s prostim očesom in z večalom nikakih peg. Radi tega sva opustila mikroskopično in spektralno preiskovanje.

II. Hlače.

Hlače so iz rujavkastega »cajga«, v katerem je videti z večalom male rudečkaste nitke. Na sprednji plati desnega hlačnika, ravno pod korakom, so raztresene tu in tam rujavkaste pege različne velikosti. Na tem mestu je hlačnik izpran.

a) Preiskava z večalom.

Na mestih, kjer so rujavkaste pege, se vidi mej nitkami gosto posušeno rujavkasto tvarino, katero se z nožem prav lahko v prah zdrobi.

b) Preiskava na krvna telesca.

1. Ostrže se nekoliko imenovanega prahu na stekleno ploščico in prilije par kapljic $\frac{1}{2}$ ‰ slane vode. To se pokrije

z malo stekleno ploščico ter položi pod drobnogled. Okroglih stanic, podobnih krvnim telescom, ni najti.

2. Sedaj se ostrže na drugem mestu nekoliko prahu na stekleno ploščico ter se prilije 30% kalijev lug. Tudi ta poskus je negativen.

Ker se vidijo na hlačniku znaki izpiranja, mora biti iskanje krvnih telesc brezuspešno, kajti kakor hitro se prilije krvi voda, so krvna telesa pokončana in jih ni pod drobnogledom več moči najti.

c) Preiskava na Teichmannove krvne kristale.

1. Profesor Teichmann je izumil metodo, po kateri je moči narediti iz krvne snovi karakteristične kristale. Po tej metodi sva tudi midva ravnala in sicer takole:

Postrgala sva z nožem iz hlačnika nekoliko prahu na stekleno ploščico, dodala malo zrnce navadne soli, prilila par kapljic koncentrirane očetne kisline ter to potem segrela nad plamenom, dokler so se napravili majhni mehurčki. Ko se je preparat ohladil, sva ga položila pod drobnogled. Našla nisva omenjenih kristalov.

2. Poskusila sva sedaj s špektralnim aparatom. V to svrhu sva prilila prahu, katerega sva zopet postrgala s hlačnika, nekoliko destilirane vode, to pomešala, da se je prah kolikor moči raztopil, in na to sva dobila svitlorujavkasto tekočino. To sva precedila in precedek prelila v tanjko stekleno cevko, katero sva postavila pred špektralni aparat. Če bi bila v tej snovi kri, bi moralo nastati na špektrumu mej črtama *d* in *e* dvoje črnih prog. V našem slučaju sva videla mej črtama *d* in *e* čiste zelenkaste, odnosno rumenkaste proge. Tudi ta poskus je bil tedaj negativen.

3. Sedaj sva utaknila en del hlačnika, kjer je bilo videti posebno mnogo rujavkastih peg, v mali kozarček, napolnjen s 30% kalijevim lugom.

Čez 12 ur sva temnorudečkasto tekočino izlila iz kozarčka, jo precedila in precedku prilila nekoliko 2% Taninove raztopine; na to je postala tekočina rudečkasto-rujavkasta.

Potem sva dodala par kapljic očetne kisline, kateri sva bila prej primešala nekoliko vode; preiskovana tekočina je postala nato kislá. To sva potem zopet precedila in na cedilniku ostalo goščo posušila. Z malim koščkom te posušene snovi sva potem tako ravnala, kakor je opisano pod *c* št. 1. Pod drobnogledom sva sedaj natančno zapazila Teichmannove krvne kristale.

4. Jeden del tekočine opisane pod *c* št. 3 sva postavila pred špektralni aparat. Takoj je bilo videti mej črtama *d* in *e* dvoje temnih prog.

Mnenje.

Poskušnji, opisani pod *c* št. 3 in 4 sta neovržno dokazali, da je bil hlačnik s krvjo zamazan. Če je bila kri človeška ali živalska, se ne da dognati, ker ni bilo najti krvnih telesec. Ta so bila z izpranjem pokončana.

Obdolženec se je z ozirom na mnogovrstne utemeljene dokaze kmalu udal ter priznal svoj zločin. Obsojen je bil na smrt, a pomiloščen na 20letno ječo.

Opomin pred prisego, zapriseganje in zaslišavanje prič v slovenskem jeziku (l. 1729.).

Priobčil P. pl. Radics.

Deželni sodni red cesarja Ferdinanda III. iz l. 1656. je v čl. XVI. tudi določal, naj se pri deželnih sodiščih skrbi za sposobne in take ljudi, ki bodo vzlasti znali priče zastran prisega opominjati, izpovedi marljivo poslušati itd.

Zato nahajamo pri deželnih sodiščih kranjskih še v prvi polovici 18. stoletja posebne »geschworene Zeugscommissäre«.